GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA" IESE ÎN FIECARE ĐI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 222. *Lunĭ, Marțĭ 20 Noemvre (2 Decemvre)* **1884.**

Brașovŭ, 19 Noemvre (1 Decemvre)

Discursurile tronurilorŭ, cu carĭ s'au deschisŭ dieta Ungariei, Reichstagulŭ germanŭ, corpurile legiuitóre române; apoi declarațiunea ministrului președinte francesŭ și mai întréga presă a acestorŭ state au asiguratŭ, că întâlnirea celorŭ trei împĕrațĭ a pusŭ la Skiernevice basele unei păcĭ durabile.

Negreșitŭ, optimiștii s'au declaratŭ mulțămițĭ cu aceste asigurărĭ și nu și-au mai datŭ silința a ridicá vĕlulŭ, ce l'au aruncatŭ discursurile tronurilorŭ amintite peste vulcanulŭ, ce tocmai întrevederea celorŭ trei monarchĭ l'a scormonitŭ, făcêndu-lŭ sĕ clocotéscă, póte mai amenințătorŭ ca înainte de sĕrutările dela Skiernevice.

Suntŭ fapte, carĭ dau dreptate pesimistilorŭ sĕ'șĭ esprime temerile lorŭ, ḑicêndŭ că, décă Europa a avutŭ sĕ se témă vr'odată de încurcăturĭ și do o turburare a păcii, apoi tocmai acum temerea acésta e mai întemeiată ca orĭ cândŭ.

Diferițĭ bărbațĭ politicĭ au destăinuitŭ multe despre înțelegerea celorŭ trei marĭ împĕrațĭ; au scrisŭ despre concesiunĭ reciproce între Austria și Rusia în peninsula balcanică, au scrisŭ despre împărțirea Turciei și au asiguratŭ, că tóte aceste destăinuirĭ au eșitŭ din gura unorŭ bărbațĭ inițiațĭ în secretele diplomației.

Dar mai suntŭ și alte fapte, carĭ ne facŭ a crede, că sub vĕlulŭ asigurărilorŭ de pace se pregătescŭ marĭ încăerărĭ în viitorŭ.

Avemŭ mai ântêiu rĕspunsulŭ lui Kalnoky, datŭ delegatului Szilagyi, care a întrebatŭ, décă alianța cu Germania e numai defensivă și în contra unorŭ dușmanĭ hotărițĭ, séu s'a încheiatŭ pentru tóte eventualitățile. Kalnoky a rĕspunsŭ, că e în interesulŭ generalŭ și alŭ monarchiei sĕ tacă despre acésta.

Avemŭ alŭ doilea adausulŭ din bugetŭ pentru organisarea marinei austro-ungare, pentru fortificarea litoralilorŭ, pentru fortificările ce se lucréză mereu în Galiția, precum și pentrn reorganisarea și înmulțirea artileriei.

Avemŭ alŭ treilea declarațiunile ministrului de rĕsboiu germanŭ Bronsart, că pentru fortificarea granițelorŭ ostice ale monarchiei esistă totŭ aceléșĭ motive, ca și înainte de îmbrățișările dela Skiernevice. Ba a mai adausŭ ministrulŭ Bronsart, că pentru siguranța imperiului nu e oportunŭ a se supune desbaterii Reichstagului aceste mĕsurĭ.

Avemŭ apoi mărirea milițielorŭ rusescĭ și a flotei de pe marea négră.

In fine înarmările continue ale României, Sêrbiei și Bulgariei, precum și mărireă efectivului armatelorŭ acestorŭ state.

Din tóte acestea, cea mai logică deducțiune e, că puterile, carĭ se pretindŭ a fi amice ale păcii, au intențiunea sĕ asigure pacea, dér numai printr'unŭ viitorŭ rĕsboiu, care, după graba ce se pune în înarmărĭ și fortificărĭ, nu póte fi departe.

Décă paee ar avé sĕ fiă, guvernele statelorŭ amintite arŭ pune mai multă greutate pe îmbunătățirile ce suntŭ absolutŭ necesare stării lorŭ interne, și ce se potŭ ajunge numai prin desarmare. Mĕsurile ce declară ele în parlamente că au sĕ le ia pentru ușurarea greutățilorŭ, cu carĭ se sbuciumă bieții supușĭ, nu suntŭ decâtŭ unŭ felŭ de mascare a mărei grijĭ, de care suntŭ cuprinse guvernele în vederea viitorului rĕsboiu.

CRONICA POLITICĂ.

Partida independenții și de la 48 a ținutŭ la 27 Noemvre n. o conferință, în care Iranyi a presentatŭ unŭ proiectŭ de lege »asupra colonisării streinilorŭ,« din care luămŭ următórele puncte principale.

»Tendința acestui proietŭ de lege este realisarea acelui punctŭ din programa partidei, care ḑice: partida va nisui sĕ împedece îmbulzirea elementelorŭ streine vătămătóre și aseḑarea lorŭ în țéră. Proiectulŭ nu e îndreptatŭ în contra vre-unei clase séu confesiunĭ, ci în contra tuturorŭ acelorŭ streinĭ, carĭ despóiă poporulŭ în modŭ neonestŭ séu carĭ urmărescŭ cu mijlóce criminale scopurĭ dușmane statului și societății. Pe câtŭ e de doritŭ și necesarŭ sĕ se coloniseze țéra cu elementele sănătóse și lucrătóre, totŭ atâtŭ de necesarŭ e a se împedeca îmbulzirea elementelorŭ, care periclitéză liniștea și siguranța publică cu pumnalulŭ și dinamita și care speculéză poporulŭ. Disposițiunile legistative de aḑĭ suntŭ cu totulŭ nesuficiente.»

Proiectulŭ ḑice, că streinii, carĭ se așéḑă în țéră, sĕ aibă atestate de moralitate din patria lorŭ și o însemnare despre averea lorŭ. Iranyi consideră o astfelŭ de lege necesară, ca sĕ se dovedéscă antisemițilorŭ, că partida independentă cunósce relele din țéră și că nisuesce sĕ-le vindece, fără ca sĕ lovéscă în principiele libertății, egalității și frățietății. S'a alesŭ unŭ comitetŭ pentru desbaterea proiectului.

*

Cu ocasiunea desbaterii bugetului germanŭ, în ședința dela 27 Noemvre n. a Reichstagului, deputatulŭ Richter a imputatŭ administrațiunii de rĕsboiu, că din cele 34 milióne, ce avéu sĕ se întrebuințeze în anulŭ viitorŭ pentru scopurĭ militare, deja s'au cheltuitŭ 10 milióne în anulŭ curentŭ, fără încuviințarea Reichstagului, pentru fortificărĭ la granița ostică. Ministrulŭ de rĕsboiu, generalulŭ Bronsart, a rĕspunsŭ la acésta prin următórele cuvinte, care sunt fórte interesante din punctulŭ de vedere politicŭ:

»Din diferite părțĭ s'au ridicatŭ plângerĭ, că în bugetŭ s'au trecutŭ cheltuelĭ enorme, care în mare parte deja s'au cheltuitŭ pentru construirĭ începute séu terminate, fără ca sĕ se fi cerutŭ aprobarea Reichstagului. Asta'i adevĕratŭ; dér guvernele federale n'au vrutŭ să arate cu acésta, că sunt indiferente față cu Reichstagulŭ. Décă casulŭ ar fi acesta, atuncĭ problema mea, care am sĕ represintŭ cestiunea aci, mĭ-ar fi fórte îngreunată. Trebue așadară, că au fostŭ motive fórte seriόse, care n'au permisŭ sĕ se aducă cestiunea înaintea Reichstagului. Eu nu potŭ intrá acum pe tĕrêmulŭ politicŭ, căcĭ mĭ-e impusă óre-care reservă; dar potŭ asigurá, că siguranța imperiului cerea, ca aceste mĕsurĭ sĕ nu se desbată în Reichstag. Nicĭ nu e nicĭ o causă, de a se ataca pentru acésta guvernulŭ, și sunt gata, ca totŭ ce se póte cere în acéstă privință sĕ comunicŭ în ședințele comisiunei.«

Acéstă declarațiune a ministrului de rĕsboiu, făcută abia după câteva săptĕmânĭ de la întrevederea din Skiernevice, dovedesce că guvernulŭ germanŭ și acumŭ are aceleașĭ motive de a fortifica granița ostică, ca și înainte de întrevederea monarchilorŭ. Cuvintele din discursulŭ tronului germanŭ și cuvintele ministrului de rĕsboiu se lovescŭ în capete. Nu putemŭ ḑice, decâtŭ că se pregătesce rĕsboiulŭ la spatele »asigurărilorŭ de pace.«

*

»Pol. Corr.« află din Constantinopole, că Rusia a cerutŭ din nou de la Pórtă, ca corăbiile comerciale ruse, care servescŭ pentru transportarea soldațilorŭ nearmațĭ, sĕ fie tractate ca corăbii obicinuite și de aceea sĕ se înlăture formalitatea, de a se dá fermanŭ, ca și corăbiilorŭ de rĕsboiŭ, pentru trecerea lorŭ prin Dardanele. Se ḑice că Pórta, la sfatulŭ ambasadorului englesŭ, a respinsŭ acéstă cerere a Rusiei. Dar incidentulŭ, ce s'a întêmplatŭ de curêndŭ, va face pe guvernulŭ rusŭ sĕ întreprindă din nou acestŭ pasŭ în cestiunea strîmtorilorŭ de mare. Asupra yachtului rusescŭ »Eryklik,« pe care se afla marele principe Michailŭ, bateriele turcescĭ au datŭ două împușcăturĭ órbe și una ageră, fiindcă corabia a încercatŭ sĕ trécă strîmtórea Dardanelelorŭ după apusulŭ sórelui, deși comandantulŭ corăbiei avea fermanulŭ de trecere. Când marele principe a sositŭ în Constantinopole, s'au cerutŭ, ce e dreptŭ, scuse din partea Sultanului și a marelui maestru de artileriă, Said pașa. Acestŭ casŭ îlŭ va folosi de sigurŭ diplomația ruséscă ca pretextŭ, pentru a'șĭ realisá dorința, ca corăbiile de rĕsboiu turcescĭ și rusescĭ sĕ fie egalŭ tractate la trecere' ér corăbiilorŭ de rĕsboiu streine sĕ li se închidă Dardanelele. Rusia încă de la 1833, când cu tractatulŭ de la Hunkiar-Iskclessi, țintesce ca Pontulŭ sĕ devină o „mare închisă." Până acum însă Anglia îi face mare resistință, secundândŭ pe Turcia a nu primi propunerile rusescĭ.

*

„Times« a primitŭ o telegramă din Shanghai, în care i-se comunică, că flota chinesă dela Peceli e comandată de unŭ Germanŭ, care e numitŭ admiralŭ chinesŭ. Afară de acésta, pe corabiile acestei escadre s'arŭ aflá mulțĭ oficerĭ europenĭ și de curêndŭ arŭ fi sositŭ în Port-Arthur și 30 de Germanĭ. Chiar și cele două corăbii chinese, care nu de multŭ au plecatŭ spre sudŭ, probabilŭ spre Formosa, arŭ fi comandate de Germanĭ. Điarele germane se grăbescŭ a declara aceste scirĭ de neadevĕrate, ḑicêndŭ că ele se dau de ḑiarele englese cu scopŭ de a sĕmĕná neîncredere între Germania și Francia.

Proiectulŭ de lege a pensionăriĭ.

Parlamentului ungurescŭ s'a propusŭ în 25 Noemvre unŭ proiectŭ de lege despre pensionarea funcționarilorŭ statului.

Proiectulŭ peste totŭ nu diferesce de prescripțiunile austriace, despre pensionărĭ. Intr'o categoriă cu funcționarii statului suntŭ pușĭ funcționarii dela fundațiunile ce stau sub conducerea guvernului, funcționarii amêndurorŭ camerelorŭ parlamentului, funcționarii de la institutele de învĕțămêntŭ, care suntŭ susținute de statŭ séu din fondnrĭ publice de sub conducerea guvernului, funcționarii edilității capitalei și ai poliției capitalei, funcționarii de la drumurile statului, de la oficiolatele inginerilorŭ pentru rîurĭ, de la poște și de la telegrafe. Numai funcționarii de la căile ferate ale statului nu se vĕdŭ a fi înregistrațĭ. Este interesantŭ, că funcționarilorŭ li se va socoti timpulŭ de serviciu, care l'au petrecutŭ în posturile centrale comune, în armată séu la marină, la guvernulŭ autonomŭ croaticŭ, și până când va susta reciprocitatea și timpulŭ, care l'au petrecutŭ în servicii austriace de statŭ. Timpulŭ după care se capetă salariulŭ întregŭ ca pensiune, este la personalulŭ didacticŭ de 30 de anĭ, éră la ceilalțĭ funcționarĭ de 40 de anĭ. Pensiunea după 10 anĭ de serviciu va face $40^0/_0$ din salariu și se va urca în fiesce care anŭ cu $2^0/_0$, ér la personalulŭ didacticŭ cu $3^0/_0$. Pensiunea cea mai mare, pe care o póte căpĕtá unŭ funcționarŭ este de 8000. Pensiunea vĕduvelorŭ face $50^0/_0$ din salariulŭ computabilŭ alŭ soțului rĕposatŭ, dacă salariulŭ nu trece peste 600 de florinĭ; ér dacă salariulŭ trece peste 600 de florinĭ, atuncĭ vĕduva capĕtă după cele dintêiŭ 600 de florinĭ $50^0/_0$, ér după suma parțială ce trece peste 600 de florinĭ $20^0/_0$. Pensiunea cea mai mare ce o primescŭ vĕduvele face 2500 de florinĭ.

Vĕduvele funcționarilorŭ, carĭ au de a îngriji de 3 séu mai mulțĭ copii, și orfanii după funcționarĭ de ai statului potŭ primi câte o sumă pentru educațiune. Pentru fiesce care orfanŭ fără tată face suma a șésea parte din pensiunea mamei, dar toțĭ copii la olaltă nu potŭ căpĕta mai multă pensiune decâtŭ pensiunea mamii vĕduve. Pentru orfanii fără părințĭ, suma de educațiune face odată și jumătate din suma destinată pentru orfanii fără de tată. Disposițiunea cea mai însemnată politică este îndreptățirea la pensiune a miniștrilorŭ, a secretarilorŭ de statŭ și a vĕduvelorŭ lorŭ. Miniștrii și secretarii de statŭ, în Ungaria, până acum nu se privéu ca funcționarĭ și nu avéu nicĭ o pretențiune la pensiune. Pro-

iectulŭ de lege dispune în privinţa acésta. Ministru, şi preşedíntele comptabilităţii potŭ după unŭ serviciu neîntreruptŭ de celŭ puţinŭ 3 anĭ, sĕ facă pretenţiune la pensiune, care dacă nu au anĭ de serviciu mai mulţĭ, se stabilesce cu 4000 de florinĭ anualŭ. De asemenea şi secretarii de statŭ, dacă au funcţionatŭ celŭ puţinŭ 3 anĭ, vorŭ căpăta o pensiune de 2000 de florinĭ. Véduvele miniştrílorŭ şi ale secretarilorŭ de statŭ încă vorŭ căpĕta pensiune, dacă soţulŭ lorŭ a funcţionatŭ 3 anĭ, şi nu se face nici o dinstincţiune, dacă soţulŭ lorŭ a muritŭ în serviciu activŭ séu în pensiune. Pensiunea cea mai mică ce o capĕtă vĕduva unui ministru face celŭ puţinŭ 2000 de florinĭ éră aceea a unui secretarŭ 1000 de florinĭ.

»Pester Lloyd« pledéză pentru dispoşiţiunile acestui proiectŭ, ḑicêndŭ că principiulŭ adoptatŭ face ca sĕ ocupe postulŭ de consilierŭ alŭ corónei şi astfelŭ de ómenĭ, carĭ nu au nicĭ o avere, decâtŭ talentulŭ şi caracterulŭ lorŭ, şi că este bine, ca statulŭ sĕ îngrijéscă şi pentru ei. Altmintrelea se pronunţă »Egyetertés,« care ḑice că proectulŭ acesta este o operă curatŭ austriacă şi că deşchide uşa şi pórta arbitriului şi favorului ministrului şi respiră unŭ spiritŭ absolutisticŭ. Pensionarea miniştrilorŭ şi a secretarilorŭ de statŭ rĕstórnă vederile vechĭ unguresci. Cu unŭ astfelŭ de proectŭ cinicŭ nicĭ o dată n'arŭ fi cutezatŭ sĕ se înfăţişeze guvernele Deakiste, dară ele nicĭ nu le-arŭ fi voitŭ. Organulŭ stângei are tótă dreptatea, când condamnă pensiunarea ministrilorŭ şi a secretarilorŭ de statŭ.

Scrisóre adresată d-lui Tisza.

Amŭ comunicatŭ într'unulŭ din numerile trecute ale fóiei nóstre, că opulŭ d-lui Nicolae Densuşianŭ, ,,Revoluţiunea lui Horia,“ a fostŭ opritŭ de vameşii ungurĭ din Predealŭ, de a nu intrá în Ardélŭ. In urma acestei mĕsurĭ arbitrare, autorulŭ a adresatŭ d-lui ministru preşedinte Tisza următórea scrisóre, pe care o luămŭ după ,,Românulŭ“:

Domnule ministru!

Sunt informatŭ, că biuroulŭ vamalŭ dela Predealŭ a împedicatŭ la fruntariă intrarea în Transilvania a scrierii mele „Revoluţiunea lui Horia,« pe care o trimisesemŭ în câteva esemplare abonaţilorŭ mei de acolo.

Mărturisescŭ, d-le ministru, că am rĕmasŭ adêncŭ surprinsŭ în faţa acestei mĕsurĭ neaşteptate a funcţionarilorŭ dela Predealŭ, mĕsură neîntemeiată în legĭ şi în usurile altorŭ ţĕrĭ de a denegá intrarea unei opere purŭ istorice, scrisă în direcţiune purŭ scientifică, care nu se raportă de locŭ la cestiunile seculului presentŭ şi cu atâtŭ mai puţinŭ la relaţiunile politice de astăḑi, lucrare care nu atacă monarchia séu vre-o naţionalitate, şi care s'ar puté numí cu alte cuvinte numai o simplă colecţiune de documente.

Am rĕmasŭ surprinsŭ, căcĭ istoria şi materialele istorice nu formézä şi nicĭ într'unŭ casŭ nu potŭ sĕ fie tacsate ca alimente de agitare.

Chiar presupunêndŭ, d-le ministru, că interpretarea acestorŭ documente nu ar conveni póte în unele puncte funcţionarilorŭ vamalĭ din Predealŭ, dér cine óre este în dreptŭ sĕ ne interḑică interpretarea documentelorŭ istorice, cine póte sĕ împedice pe literaţĭ ca sĕ nu esamineze documentele seculelorŭ trecute? Asupra valorii acestorŭ interpretărĭ, de natură purŭ istorică, suntŭ chiămaţĭ se judece bărbaţii erudiţĭ, ómenii de sciinţă, dér nicĭ decumŭ administraţiunea politică séu funcţionarii vamalĭ.

Din aceste motive, domnu-le ministru, şi fiind-că nicĭ într'unŭ casŭ nu potŭ presupune, că unŭ statŭ ar voí sĕ închidă graniţele sale, în contra sciinţei, în contra istoriei, îmĭ vine sĕ credŭ că oprirea acestorŭ cărţĭ la fruntariă este unŭ actŭ cu totulŭ arbitrarŭ din partea funcţionarilorŭ de la Predealŭ.

Nu potŭ nicĭ decum presupune că mĕsura acésta s'ar fi luatŭ în urma ordinului înaltului guvernŭ, de óre ce în casulŭ acesta póte ar fi mai logicŭ, domnule ministru, de a închide cu totulŭ pentru esploratorii altorŭ naţionalităţĭ archivele Ungariei şi ale Transilvaniei, şi a nu ne aduce în aceea falsă posiţiune, sĕ ne sacrificămŭ anii şi averea prin archivele de acolo, ca în urmă totŭ acelaşĭ guvernŭ sĕ ne nimicéscă munca, sĕ ne secuestreze documentele colectate în propriile sale archive.

Lovitura este gravă, domnule ministru, fiind-că pe viitorŭ nu scimŭ ce felŭ de publicaţiunĭ istorice vorŭ mai puté sĕ trécă de aicĭ în Ungaria şi Transilvania, fiind-că aceea ce se întêmpla astăḑĭ cu istoria anilorŭ 1784 şi 1785 se póte întêmplá mâne cu istoria altei epoce, şi fiind-că peste totŭ nu scimŭ ce felŭ de interpretărĭ, de fapte séu de documente, vorŭ puté sĕ afle plăcerea funcţionarilorŭ vamalĭ d'acolo. Este gravă, fiind-că peste totŭ lovitura acésta tinde ca sciinţa istorică sĕ ajungă servilă pasiunilorŭ esagerate ale unorŭ funcţionarĭ vamalĭ din Predealŭ séu din altŭ locŭ.

Convenţiunea comercială de la 1876 a stipulatŭ, ce e dreptŭ, libera trecere (liberulŭ schimbŭ) alŭ operelorŭ de sciinţă, dar cu adêncă durere trebue, d-le ministru, sĕ amintescŭ aci faptulŭ, că prohibiţiunile aprópe de tóte ḑilele în contra operelorŭ şi publicaţiunilorŭ de aicĭ, în fine procesele nemotivate în contra librarilorŭ românĭ de acolo, şi arestarea lorŭ (cum s'a întêmplatŭ de esemplu cu librarii din Oraviţa) — tóte aceste au anulatŭ aprópe cu totulŭ comerciulŭ nostru literarŭ cu Ungaria şi Transilvania, causându-se în modulŭ acesta imense prejudicii autorilorŭ şi librarilorŭ românĭ.

Din aceste motive veţĭ bine-voi a aprecia, d-le ministru, că prohibiţiunea operelorŭ istorice nu numai că e nejustă, dér este unŭ tristŭ precedentŭ pentru viitorŭ, şi sperŭ că veţĭ bine-voi a face sĕ se suspendeze acéstă lovitură în contra publicaţiunilorŭ istorice ale autorilorŭ şi editorilorŭ românĭ.

In fine ca parte interesată, îmĭ permitŭ tot-o-dată a vĕ ruga, d-le ministru, sĕ bine-voiţĭ a mĕ informa despre dispoşiţiunile ce vorŭ urma în acéstă privinţă.

Primiţĭ, vĕ rogŭ, d-le ministru, asigurarea, respectuósei mele consideraţiunĭ.

Nic. Densuşianu.

SCIRILE ḐILEI.

Se vorbesce, că convocarea congresului bisericescŭ românŭ gr. or. s'a amânatŭ pănă la primăvéra anului viitorŭ.

—0—

»Kolosz. Közl.« dândŭ scirea, că la 5 Dec. se va judecá procesulŭ de presă alŭ »Observatorului,« adaugă: »Vomŭ vedé întru câtŭ Sasii din Sibiiu grăbescŭ necesitatea de a se schimba actualulŭ sistemŭ alŭ tribunalelorŭ cu juraţĭ.« »Sieb. Deutsch. Tagbl.« reproducêndŭ aceste cuvinte, ḑice că ele suntŭ unŭ semnŭ ce se dă juraţilorŭ, de a se pronunţa pentru culpabilitatea acusatului, căcĭ în casŭ contrarŭ s'ar simţĭ necesitatea de a se desfiinţa juriele. Foia germână din Sibiiu însĕ îndémnă pe juraţĭ sĕ nu se lase a fi conduşĭ de consideraţiunĭ secundare, cĭ sĕ 'şĭ dea votulŭ după vocea consciinţii lorŭ.

—0—

Deputatulŭ liberalŭ ungurŭ, Ladislau Gyengő, s'a împuscatŭ Sâmbătă diminéţa în locuinţa sa. Motivulŭ sinuciderei este réua stare financiară, în care se afla în urma unorŭ întreprinderĭ nenorocóse cu căi ferate.

—0—

Din Timişóra se scrie, că executorulŭ de dare din Cerna, S e r b ŭ, era p'aci sĕ-şĭ pérḑă viéţa în ḑilele acestea. Pe când ciná la unŭ cunoscutŭ alŭ sĕu în Cerna, douĕ glónţe se trimiseră prin ferestre asupra lui, dar nu fù lovitŭ. Se ḑice că locuitorii din Cerna, cărora tóte vitele li s'au scosŭ la vênḑare, nu-lŭ mai potŭ suferí. Gendarmii caută pe cei ce au voitŭ sĕ-lŭ împusce.

—0—

Fóia oficială publică numirea lui Bela Perczel ca preşedinte alŭ Curiei.

—0—

In Cernăuţĭ s'a înfiinţatŭ o societate sub numele »Armonia,« pentru cultivarea şi rĕspândirea musicei naţionale în Bucovina, care va editá cu începere dela 1 Ianuariu viitorŭ broşurĭ de cuartete pentru vocĭ bărbătescĭ, atâtŭ în partiţiunĭ, câtŭ şi în vocĭ separate. Preşedintele acestei societăţĭ, d. cavalerŭ Leonŭ de Goianŭ, face unŭ apelŭ, pe care-lŭ publicămŭ mai la vale, la toţĭ Românii pentru a da unŭ căldurosŭ concursŭ acestei întreprinderĭ naţionale.

—0—

»Die Presse« dă următórea scire din Bucurescĭ: »Următórea listă de ministri circulă ca resultatŭ alŭ viitórei reconstrurĭ a cabinetului: I. C. Brătianu preşedinte, Ferichide la justiţiă, Chiţu la interne, generalŭ Lecca la finanţe, generalŭ Fălcoianu la rĕsboiu, Carpŭ la esterne, Maiorescu la instrucţiă, Sturza la lucrărĭ publice.

—0—

Astă séra d-şóra Friederike B o g n a r va păşi pe scena teatrului germanŭ de aicĭ în piesa „*Feodora*,« dramă în 4 acte de Victorien Sardeau. Mâne séra teatrutŭ va fi închisŭ.

CORESPONDENŢA NÓSTRA DIN COMITATE.

Cincu mare, 14 (25) Noemvre.

D o m n u l e R e d a c t o r ŭ! Duminеca trecută 11 (23) Noemvre c., după finirea serviciului divinu în biserica gr. cat. din Cincu mare, s'a sfinţitŭ noulŭ şi frumosulŭ edificiu scolarŭ. Pré stimatulŭ domnŭ parochŭ localŭ Iónŭ Bastea eşindŭ cu procesiune din biserică în curtea bisericei, care este de presente una cu curtea scólei, am intratŭ în scóla cea nouă, care era deja gătită şi împodobită cu cele de lipsă spre primirea sĕrbătoréscă.

După sânţirea apei şi finirea rugăciunilorŭ ocasionale, aduce d. parochŭ localŭ Iónŭ Bastea mulţămită celui atotŭ putinte pentru ajutorulŭ de susŭ, aduse mulţămită pré veneratului Ordinariatŭ metropolitanŭ pentru încuviinţarea edificărei acestei scóle, pré graţiosului nostru monarchŭ şi rege apostolicŭ Franciscŭ Iosifŭ I, care s'a înduratŭ a ajuta la edificarea acestei scóle cu 100 fl. v. a., pré onoratei deregĕtorii şi comitetului opidanŭ localŭ (constătătorŭ mai numai din saşĭ), care au datŭ mână de ajutorŭ în totŭ modulŭ la edificarea acestei scóle, senatului bisericescŭ-scolarŭ pentru buna înţelegere şi silinţa ce a arĕtatŭ în decursulŭ edificărei, lăsândŭ de multe orĭ propriulŭ lucru în favorulŭ scólei, tuturorŭ parochenilorŭ gr. cat. precum şi celorlalţĭ connaţionalĭ gr. or., carĭ au datŭ cu bună voiă ajutorulŭ de lipsă de şi

23.

FOILETONU.

Revoluţiunea din 1784.

(Revoluţiunea lui Horia în Transilvania şi Ungaria 1784—1785 scrisă pe basa documentelorŭ oficiale de N. Densuşianu. Bucurescĭ 1884. Tipografia »Românulŭ,« Carolŭ Göbl).

(Urmare.)

Nobilulŭ Chendi din Câmpenĭ, care a făcutŭ servicii de secretarŭ lui Horia declară vice-colonelului Kray, că scopulŭ căpitanilorŭ a fostŭ sĕ scótă pe Ungurĭ din Transilvania şi se domnéscă ei. Autorulŭ citéză mai multe rĕspunsurĭ, declaraţiunĭ şi manifestaţiunĭ de pe timpulŭ revoluţiunei, de unde resultă, că ţĕranii priveau pe Horia ca Domnŭ şi împĕratŭ alŭ lorŭ. Cântecele poporale din epoca aceea numescŭ pe Horia în continuu Craiu şi împĕratŭ. Aşa de esemplu:

Păn'a fostŭ Horia împĕratŭ
Domnii nu s'au desculţatŭ,
Nicĭ în patŭ nu s'au culcatŭ
Prândŭ ia masă n'au mâncatŭ....«

Metropolitulŭ Ales. St. Şuluţŭ scrie în istoria sa nepublicată încă, că »trupulŭ lui Horia şi alŭ lui Cloşca se tăiară în patru părţĭ, carĭ fură trimise în patru părţĭ ale ţĕrei, purtându-le în corfe pe caĭ din satŭ în satŭ şi espunêndu-le spre vedere întru înfricoşarea şi batjocura Românilorŭ, cărora când le ară á le ḑicea: »étă împĕratulŭ vostru!«

Betrânii ţĕranĭ din Cărpenişŭ au datŭ la 1879 autorului următórea esplicare, despre cum era privitŭ Horia de către ţĕranĭ: Poporulŭ, ḑicéu dênşii, a pusŭ pe Horia Craiu şi după cum e vorba din bĕtrânĭ adunarea l'a pusŭ Craiu, şi închipuirea a fostŭ aceea, ca Horia sĕ fie Craiu peste toţĭ Românii din Ardélŭ, Românii sĕ fie domnĭ în Ardélŭ şi în Bănatŭ, Horia sĕ numéscă tisturĭ (funcţionarĭ) şi elŭ sĕ fie supusŭ împĕratului din Viena. — Aşa dér, adauge autorulŭ, totulŭ se reducea la o schimbare de egemoniă naţională în Transilvania şi o reîntórcere la epoca voivoḑilorŭ transilvanĭ.....

După acésta autorulŭ vorbesce de medaliile cu numele lui Horia purtândŭ titlulŭ de rege alŭ Daciei. Aceste medalii s'au ivitŭ în primele ḑile ale lunei lui Ianuariu 1784, pănă ce Horia se aflá în viaţă. Amĕndouĕ medaliile suntŭ opera nobilimii, ca sĕ înfăţoşeze înaintea monarchului aspiraţiunile Românilorŭ la domnia naţională. Cea dintêiu medaliă compusă din plumbŭ şi zincŭ are o legendă: în aversŭ: „Horia bea şi hodinyeşte, ţéra blinşe (plânge) şi plătyesce« ear în reversŭ: »R. D. (Rex Daciæ) Hora 1784;« ea se află aḑĭ în posesiunea d-lui Ignaţiu Dobotski din Pesta. De pe cealaltă medaliă se află numaĭ o copiă de metalŭ în colecţiunea numismatică a museului din Cluşiu. Legenda e: în aversŭ: »Horia Rex Daciæ« (Horia regele Daciei) în reversŭ: »Nos pro Cœsare« (Noi pentru împĕratulŭ).

*

Celorŭ 7 ţĕranĭ, carĭ au prinsŭ pe Horia şi Cloşca, li-s'a asemnatŭ suma de 600 de galbenĭ, ce era pusă pe capulŭ căpitanilorŭ. Pe lângă acésta împĕratulŭ a ordonatŭ, ca aceştĭ 7 ţĕranĭ sĕ fie declaraţĭ de ţĕranĭ liberĭ şi obligămintele lorŭ iobăgescĭ sĕ fie rĕscumpĕrate de erariu. Pădurariulŭ Melzer primì o recompensă de 100 galbenĭ. Asemenea s'au datŭ 100 de galbenĭ celorŭ ce au prinsŭ pe căpitanulŭ Ursu Uibarŭ. Din aceştia protopopulŭ Adamovicĭ primì 30 de galbenĭ şi o medaliă de graţiă. Guvernulŭ din Sibiiu decise, ca distribuirea acestorŭ premii sĕ se facă c'unŭ feliu de solemnitate în oraşulŭ Zlatna. Autorulŭ publică raportulŭ comisarului Brukenthal despre acéstă festivitate, la care a asistatŭ o mare mulţime de poporŭ din tóte 3 domeniile Zlatnei şi din alte ţinuturĭ. Pe o masă dintr'unŭ pavilionŭ împodobitŭ cu portretulŭ împĕratului erau puşĭ pe trei farfurii de argintŭ galbinii, ce erau a se împărţi, medalia de graţiă memorată şi diplomele de manumissiune pentru cei 7 ţĕranĭ. La drépta şi la stânga erau aşeḑaţĭ soldaţĭ, pe de-o parte poporulŭ fù lăsatu sĕ intre în pavilionŭ şi pe cealaltă sĕ iasă afară. Dupa acésta fură cetite rescriptele împĕrătescĭ în limba română şi comisarulŭ guvernului ţinù unŭ discursŭ către ţĕranĭ, lăudândŭ fapta celorŭ ce au prinsŭ pe „sceleraţii maliţioşĭ« şi pentru aceea au fostŭ premiaţĭ, apoi se adresă către protopopulŭ Adamovicĭ*) şi-i acăţă medalia pe peptŭ între salve şi sunetulŭ ţimbalelorŭ şi a trâmbiţelorŭ.

*) Acestŭ protopopŭ publicândŭ ţĕranilorŭ în 19 Noemvre 1784 la Câmpenĭ patenta guvernului, toţĭ ţĕranii îşĭ descoperiră capetele, numai căprarulŭ Ursŭ Uibarŭ ţinù căciula pe capŭ. Intrebatŭ de protopopŭ, că de ce nu'şĭ descopere capulŭ, elŭ rĕspunse că »dênsulŭ e căpitanŭ«. Atuncĭ protopopulŭ Adamovicĭ provocă pe ţĕranĭ sĕ-lŭ prindă şi-lŭ dede în mâna comandantului militarŭ. Câteva ḑile după aceea Uibarŭ fù esecutatŭ împreună cu alţĭ ḑece ţĕranĭ prinşĭ.

înșișĭ au avutŭ multe necazurĭ și lucrurĭ grabnice proprii și publice.

Prin o cuvêntare bine potrivită aminti tuturorŭ, că înainte de acésta cu 7 anĭ, pe când a fostŭ instalatŭ ca preotŭ, biserica gr. cat. nu avea afară de o sumă neînsemnată nicĭ o avere alta; de presentŭ însă, prin multă stăruință și rugare din partea sa, posede biserica gr. cat. unŭ edificiu bunișorŭ, afară de aceea vr'o câteva pămênturĭ donate dela sine la instalare, curte bisericéscă-scolară, donată din partea orașului, și după multă încordare scóla acésta nouă, solidă, spațiósă și frumósă, fără de a datori biserica, scóla séu parochia cu ceva cuiva, din causa acestei edificărĭ, afară de mulțămita cuviinciósă.

Esprimându-șĭ încă odată bucuria sa pentru lucrulŭ finitŭ, promite că și în viitorŭ își va da tótă silința a fi, a lucra și a trăi spre folosulŭ, ajutorulŭ și înflorirea bisericei, scólei, națiunei și patriei sale.

Stropindŭ noulŭ edificiu cu apă sântită și pe poporulŭ de față, urméză după serviciulŭ divinŭ o simplă masă, la care au luatŭ parte toțĭ cei de față. Cu acéstă ocasiune și-a esprimatŭ și poporulŭ de ambele confesiunĭ la masă mulțămita sa, bunului și zelosului séu conducătorŭ d-lui parochŭ localŭ Iónŭ Bastea, care a sciutŭ conduce totulŭ cu mare zelŭ și abnegațiune de sine spre a putea aduce la îndeplinire unŭ lucru, care după puținele puterĭ se părea la începutŭ cu neputință. Onorata diregătoriă opidană, care era de față, si-a esprimatŭ bucuria și mulțumita, că lucrarea a reușitŭ bine.

Pré stimatulŭ d. parochŭ localŭ gr. cat. Iónŭ Bastea își împlinesce chiămarea sa fiindŭ totdéuna cinstitŭ, și la orĭ și ce ocasiune își represintă biserica și națiunea sa cu onóre dândŭ fiecăruia onórea cuviinciósă, și primindŭ în schimbŭ stimarea tuturorŭ, carĭ nu-lŭ pismuescŭ pentru buna sa purtare.

Puținĭ suntŭ astădĭ carĭ se mai intereséză de biserică, de scólă și de națiunea lorŭ, partea cea mai mare lucră contra înaintărei și nu se mai teme nicĭ de Dumnedeu nicĭ se mai rușinéză de ómenii, carĭ le vĕdŭ și cunoscŭ faptele lorŭ.

Decĭ onóre celorŭ ce lucră bine întru cele ce sunt chiămațĭ, și dispreţŭ celorŭ ce lucră contra chiămărei lorŭ.

HP.

CRONICA AGRICOLA.

Ocupațiunile și plăcerile câmpenescĭ. — Agricultura. — Administrațiunea. — Singurătatea. — Lectura. — Conversațiunea. — Artele gimnastice. — Plăcerile primăverei, verei, tómnei și ernei.

(Urmare și fine.)

Când începŭ a cădea frunzele, dilele se micșoréză din ce în ce și érna soseșce. Cerulŭ se întunecă, zăpada cade în fulgĭ marĭ, pămêntulŭ se acopere cu o manta albă, natura adórme........ dér în somnulŭ séu viséză unŭ viitorŭ mai bunŭ: ea viséză florĭ de primăvéră și fructe de tómnă. Sub învĕlișulŭ de zăpadă, pămêntulŭ ascunde forțe active și viguróse, care îlŭ descompunŭ, îlŭ disólvă, îlŭ recompunŭ, îlŭ schimbă, lucréză, în scopŭ d'a procura vegetațiunei viitóre materiale necesare, pe care le absorbise în parte vegetațiunea precedentă.

Dér cândŭ pămêntulŭ este acoperitŭ de zăpadă, când câmpurile sunt triste și góle și când vêntulŭ aruncă în gémŭ picăturĭ de plóiă înghețată și fulgĭ de omĕtŭ, cari vorŭ fi ocupațiunile locuitorilorŭ caselorŭ câmpenescĭ? Amŭ relatatŭ binefacerile studiului și lecturei, iarna aceste ocupațiunĭ potŭ aduce marĭ servicii, când tóte lucrările de pe câmpurĭ suntŭ întrerupte. Décă familia este numerósă, unŭ teatru micŭ ar putea-o amusà și mai alesŭ pe cei mai tinerĭ, biliardulŭ asemenea póte fi unŭ esercițiu plăcutŭ, precum și lucrările de mână carĭ au fostŭ îmbrățișate chiar de regĭ. Séra încă cere peste iarnă multe îngrijirĭ. Patinatulŭ este unŭ esercițiu bunŭ în timpulŭ iernei si pe care Gothe îlŭ iubea așa de multŭ în tinerețĕ. când studia pe Homer și medita scrisorile pasionate ale lui Verther. Putemŭ asemenea a înhămá cai la saniă și îmbrăcațĭ cu blană grósă sĕ alergămŭ pe drumulŭ înghețatŭ ca nisce moscovițĭ,

Intrunițĭ séra în cameră și stândŭ împrejurulŭ sobei ascultândŭ pocniturile lemnelorŭ, privindŭ și admirândŭ flăcările vii ce consumă lemnele, apoi spunêndŭ diverse istorii plăcute, vesele, cimiliturĭ și gâcitorĭ, ér femeile împletindŭ și cu toții din când în când ascultândŭ șuerăturile vêntului rece ce învêltóră zăpada aședând'o in troene și în fine gustândŭ vinulŭ nou și castanele prăjite iată totŭ ce póte fi mai veselŭ și plăcutŭ.

Servitorii cocŭ bostanĭ și bóbe de porumbŭ carĭ sarŭ prin influența căldurei până prin mijloculŭ casei, bucurândŭ pe copii, carĭ rîdŭ în hohote, le strîngŭ de pe josŭ pe întrecute și le mănâncă, ba și răpindu-le unii dela alții, se amuséză și ei cu toții, trecându-le astfelŭ de urîtŭ într'unŭ modŭ plăcutŭ.

Aceste petrecerĭ modeste nu împedecă a avé și alte distracțiunĭ mai distinse. O sală luminată frumosŭ și încăldită, póte reuni familia întrégă spre a petrece cu toții, ocupațĭ fiecare cu câte ceva. Așa în mijloculŭ salei pe lângă o masă rotundă se punŭ împrejurŭ acei ce scriu, citescŭ séu desemnéză; femeile ocupate cu tapiserii, împletiturĭ și alte lucrărĭ, orĭ pe lângă unŭ piano. Cei mai tinerĭ întorcŭ foile albumului séu tragŭ pe hârtiă osebite desemne, împrăsciindu-le pe la toțĭ carĭ își dau fiecare părerea, lăsândŭ séu criticândŭ lucrarea. Cei bĕtrênĭ aședațĭ pe fotolii marĭ, se punŭ pe gândurĭ, cugetă la osebite împrejurărĭ din viață ce au petrecutŭ, apoi mai spunŭ și câte o istoriă de ale timpului lorŭ, și plăcându-le a privi familia întrégă. Unŭ cântecŭ frumosŭ și o melodiósă bucată de musică esecutată pe pianŭ, rupe de odată tăcerea și veselesce adunarea. Une orĭ sĕ citescŭ diare mai renumite și tare ca sĕ audă toțĭ, cei maturĭ facŭ icĭ colea reflecțiunile lorŭ, iar cei tinerĭ ascultă și învață. O carte bună sfârșesce serata care trece repede, când suntŭ mulțĭ și ocupațĭ fiecare. Citirea din urmă lasă în sufletulŭ fiecărui cele mai plăcute simțirĭ.

Zimerman demonstră prin esemple repetate, că »acelŭ ce a gustatŭ din plăcerile vieții câmpenesci în tótă realitatea lorŭ, nu se mai uită la orĭ carĭ altele și nicĭ nu mai doresce fericirĭ și averĭ.«

In cele precedente amŭ schițatŭ principalele ocupațiunĭ ale vieței câmpenescĭ; însă ele potŭ varia orĭ câtŭ de multŭ și sĕ se schimbe după țerĭ. Rĕsumândŭ în fine tóte cugetările nóstre asupra acestui subiectŭ conchidemŭ, că urîtulŭ este fiulŭ ignoranței. Omului de nimicŭ i se urăsce în liniștea de la țară ca și în mijloculŭ sgomotelorŭ de la orașele marĭ; omuluĭ înțeleptŭ și instruitŭ nu i se urăsce nicĭ odată, chiar într'unŭ pustiu, căcĭ elŭ scie sĕ trăiască cu elŭ însușĭ. Lumea întrégă nu póte umplé o inimă gólă și fără sentimentŭ; și din contra totŭ este destulŭ pentru unŭ sufletŭ cultivatŭ, însoțitŭ de o consciință liniștită. De aceea contra urâtului este instrucțiunea și munca.

„Economia rurală.“

Premiulŭ de 300 galbenĭ pentru prinderea lui Crișanŭ se distribuì lui Popa Moise din Cărpenișŭ și celorlalțĭ țĕranĭ mai târdiu. Vice-colonelulŭ Kray fù înaintatŭ la rangulŭ de colonelŭ, oficerii și soldații trupei sale fură remunerațĭ cu banĭ Episcopulŭ Nichiticĭ primì pentru cheltuelile avute o remunerare de 1000 fl., episcopulŭ Petrovicĭ din Aradŭ 800 fl. Comuna Țebea din Zarandŭ, care singură nu luase parte la revoluțiune, fù liberată de imposite pe unŭ anŭ și preotulŭ ei primì medalia de aurŭ și 200 fl. adausŭ anualŭ la salariu. Impĕratulŭ mulțămì printr'o scrisóre particulară și principelui Mihaiu Suțu din Țéra românéscă pentru serviciele de bună vecinătate.

*

Urméză unŭ resumatŭ alŭ sentințelorŭ prin carĭ comitatele condamnară pe ceilalțĭ prisonierĭ. Comitatulŭ Albei din 120 prisonierĭ condamnà la mórte 36 inșĭ. Impĕratulŭ Iosifŭ, temêndu-se de nouĕ escese de crudime ale nobilimii, ordonà în Marte cu privire la toțĭ ceilalțĭ corifei ca sĕ fie condamnațĭ numai la 1—3 anĭ închisóre. Dér abia în Augustŭ fură revisuite sentințele. Intr'aceea 5 țĕranĭ muriră, ér 30 scăpară din închisóre făcêndu-și o gaură prin zidŭ. Spaima cuprinse de nou nobilimea. In cele din urmă aceștĭ țĕranĭ fură induplecațĭ sĕ se întórcă acasă, promițêndu-li-se grațiarea. — Asemenĭ condamnărĭ la mórte se făcură și în comitatulŭ Clușiului și alŭ Huniădórei, dér și aceste sentințe au fostŭ reformate.

(Va urmá).

APELŬ.

Cernăuțĭ, în Noemvre 1884.

»Armonia,« societate pentru cultivarea și respândirea musicei naționale în Bucovina, va edá cu 1 Ianuarie 1885 broșure de cuartete pentru vocĭ bărbătescĭ (escepționalŭ și pentru chorŭ mixtŭ) atâtŭ în partiture câtŭ și în vocĭ singuratice. Pentru ajungerea acestui scopŭ încă necunoscutŭ la Românĭ — fiindŭ prima încercare pe terenulŭ musicalŭ — apelămŭ la publiculŭ românŭ, care are simțŭ pentru musică, de a ne da concursulŭ necesarŭ.

Nu credemŭ consultŭ de a face vr'o reclamă sgomotósă spre realisarea ideii propuse, de-óre-ce faptele presente ne arată, cumcă realisarea ideei acesteia ar fi salutară musicei nóstre naționale.

Promițêndu-ne cei mai distinșĭ compositorĭ românĭ concursulŭ lorŭ la opera numită, ne adresămŭ către onoratulŭ publicŭ românŭ sĕ ne sprijinéscă după putință, căcĭ numai dela acésta depinde aparițiunea broșurelorŭ De nu se vorŭ întrunì celŭ puținŭ o sută de abonențĭ, realisarea ideei va rĕmâné unŭ pium desiderium. Broșurele vorŭ apăré lunarŭ de câte o cólă de tipariu în partitură și cu câte patru esemplare la voce. Unŭ esemplarŭ (partitură cu 16 vocĭ) va costa 1 fl. 80 cr. séu 4 fr. 50 banĭ.

Nevoindŭ sĕ facemŭ vr'o întreprindere lucrativă în banĭ, vomŭ îmbunătăți atâtŭ remunerarea compositorilorŭ câtŭ și mărimea broșurelorŭ, décă se vorŭ anunța mai multŭ de o sută de abonențĭ.

Rugămŭ pe onoratulŭ publicŭ de a ne trimite abonamentulŭ pentru întâia broșură înainte și anume până celŭ multŭ la 15 Decemvre 1884 la adresa: Societatea »Armonia« (în mânile presidentului Leon cavalerŭ de Goian) în Cernăuțĭ, Bucovina.

Necunoscêndŭ adresele tuturorŭ compositorilorŭ adaugemŭ la cele dise până aci următórele către P. T. domnii compositorĭ românĭ:

Societatea »Armonia« a fixatŭ următórele puncte, care ne grăbimŭ de ale face cunoscutŭ compositorilorŭ:

1. Compozițiunile sĕ fie compuse în prima liniă pentru patru vocĭ bărbătescĭ (Tenore I & II, Basso I & II;) nu suntŭ excluse și compozițiunile pentru coru mixtŭ (Soprano, Alto, Tenore și Basso).
2. Cuartetele sĕ aibă unŭ caracterŭ lumescŭ, se vorŭ primí, însă numai escepționalŭ, și cuartete cu caracterŭ bisericescŭ.
3. Pentru censurarea cuartetelorŭ incurse va funcționá unŭ comitetŭ redacționalŭ, care va decíde numai despre primirea séu neprimirea lorŭ, fără ca sĕ facă vre o corectură.
4. Compositorulŭ este obligatŭ a scrie composițiunea sa corectŭ cu textulŭ trebuinciosŭ atâtŭ în partiture câtŭ și pentru vocile separate.
5. Manuscriptele — și anume cu unŭ motto — sĕ se adreseze către: Societatea »Armonia« (în mânile d-lui președinte Leonŭ cavalerŭ de Goian) în Cernăuțĭ, Bucovina, alăturândŭ unŭ plicŭ închisŭ — cu acelașĭ motto — care trebue sĕ conțiă atâtŭ numele compositorului câtŭ și celŭ alŭ autorului.

Pe de altă parte se obligă societatea la următórele:

1. Fiă-care compositorŭ activŭ primesce de la redacțiune unŭ esemplarŭ de la fie-care broșură, adecă partitura.
2. Composițiunile se vorŭ remunerá din partea redacțiunii... afară de va abdice cine va la premiulŭ sĕu.
3. Remunerarea va fi de celŭ puținŭ 1 fl. — séu 2 francĭ 25 b. pentru o față a unei fire din partitură, octavŭ mare.
4. Remunerarea se va eliberá 30 de dile după aparițiunea broșurei, în care se va aflà una din composițiunile respectivului compositorŭ.
5. Orĭ și ce composițiune neadmisă de către redacțiune va stá la disposiția autorului.
6. Redacțiunii i se va puté intentá unŭ procesŭ de presă, dacă va da cui-va o composițiune spre declamare în publicŭ, înainte de publicarea acesteea.
7. Orĭ-ce alte condițiunĭ se vorŭ fixa mai de aprópe privatim între compositorulŭ respectivŭ și redacțiune.

Presidentulŭ societății:

Leon cavalerŭ de Goian.

ULTIME SCIRĬ.

Lembergŭ, 30 Noemvre. — După o scire din Varșovia către „Gazetta Narodowa“ apărù în Bordzylowka pe neașteptate unŭ delegatŭ alŭ ministerului de interne din Petersburg și luà protocolŭ cu preotulŭ catolicŭ din localitate Probst Probyslawsky, apoi ordonà sĕ-lŭ deporteze imediatŭ la Astrahanŭ, fiind-că împărtĕșise pe locuitorii greco-unițĭ cu sfintele taine. Biserica catolică a fostŭ închisă și sigilată oficialŭ.

Berlinŭ, 30 Noemvre. — Democrații socialĭ au de gândŭ sĕ propună Reichstagului desființarea pedepsii cu mórte.

Pesta, 30 Noemvre. — Noulŭ președinte alŭ Curiei regale, Bela Perczel, a depusŭ erĭ jurămêntulŭ oficiului sĕu.

DIVERSE.

Conservarea lemnelorŭ. — »Buletinulŭ societății francese de agricultură« dă sémă de mai multe speriințe, făcute în Germania, în privința conservării lemnelorŭ prin întrebuințarea sulfatului de aramă ș'a păcurei. In primăvéra anului 1874 se făcu unŭ gardŭ de parĭ d'o grosime de 8—16 centimetri. In timpŭ de peste douĕ ore capetele, care trebuiau sĕ fie băgate în pămêntŭ, fură muiate în sulfatŭ de aramă, apoi în apă de calce. Aceștĭ parĭ fură băgațĭ în pămêntŭ la o adîncime de 62 centimetri. Pentru a face însĕ o speriință comparativă, se puse din distanță în distanță câțiva parĭ carbonisațĭ și alții muiațĭ în păcură. In anulŭ acesta, adică după dece anĭ, parii preparațĭ cu sulfatŭ de aramă au fostŭ găsițĭ neatinșĭ; parii carbonisațĭ séu muiațĭ în păcură au fostŭ găsițĭ din contră cu totulŭ putredițĭ.

*

N'a avutŭ vreme. — Unŭ copilŭ jucându-se cade și-șĭ rupe pantalonii, o păreche de pantalonĭ nuoi.

— Ți-am disŭ sĕ-i scoțĭ, îi dise mama sa certându-lŭ.

— Apoi, n'am avutŭ vreme, mamă, sĕ-i scotŭ când amŭ cădutŭ.

Oglinda'i totulŭ. — O dómnă bĕtrênă așteptă sĕ i se facă operațiunea cataractei (perdea la ochĭ.) Mai nainte d'a începe operațiunea, ea cugetà că este póte pentru cea din urmă óră, că mai vede lumina, natura, copacii, cerulŭ. Acéstă cugetare o mișcă fórte. — Celŭ puținŭ, îșĭ dice ea, sĕ întrebuințămŭ bine cele din urmă privirĭ ale nóstre! și chemândŭ servitórea: — Luisa! — Dómnă? — Adu-mĭ o oglindă.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.

Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu

Cursulŭ la bursa de Viena
din 29 Noemvre st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	123.90
Rentă de aurŭ 4% . . .	95.60
Rentă de hârtiă 5% . .	90.59
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	144.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	98.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	119.25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	105.75
Bonurĭ rurale ungare . .	100.60
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.20
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	100.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	99.75
Bonurĭ rurale transilvane	101.—
Bonurĭ croato-slavone . .	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.30
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119.30
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	116.80
Renta de hârtiă austriacă	81.55
Renta de arg. austr. . .	82.75
Renta de aurŭ austr. . .	104.40
Losurile din 1860 . . .	135 60
Acţiunile băncei austro-ungare	872.—
Act. băncei de creditŭ ung.	307.—
Act. băncei de creditŭ austr.	304.75
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.78
Napoleon-d'orĭ	$9.77^1/_2$
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	60.20
Londra 10 Livres sterlinge	123.15

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 15 Noemvre st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%). . . .	—	—
Renta rom. amort. (5%) . .	—	—
» convert. (6%) . .	—	—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.) . .	—	—
Credit fonc. rural (7%) . .	—	—
» „ „ (5%) . .	—	—
» » urban (7%) . .	—	—
» » „ (6%) . .	—	—
» » » (5%) . .	—	—
Banca naţională a României	—	1307
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	—	314
« » » Naţională . .	—	—
Aurŭ	11.50	12%
Bancnote austriace contra aurŭ	2 05	2.07

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 1 Decemvre st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.78	Vênd.	8.82
Argint românesc	»	8.70	»	8.75
Napoleon-d'orĭ	»	9.72	»	9.74
Lire turcescĭ	»	10.98	»	11.—
Imperialĭ	»	9.96	»	9.98
Galbenĭ	»	5.67	»	5.70
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100.—	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	$124.^1/_2$	»	126.—
Discontulŭ » . . .		7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Acei domnĭ abonaţĭ ai noştri, cari au plătitŭ preţulŭ abonamentului pe jumĕtate de anŭ séu pe unŭ anŭ, înainte de 1-a Aprile a. c., sunt rugaţĭ a ne trimite diferenţa preţului urcatŭ dela 1 Aprile c., care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAŢIA „GAZ. TRANS.“

Societatea comercială română Bassarabianu Calfoglu & Comp.
BULETINŬ
BRĂILA 15 Noemvre 1884.

Vêndĕtorŭ	Cumperĕtorŭ	Felulŭ	Kilo	Libre	Preţulŭ		Notiţe
Athanasovicch	M. Schmierer & C-ie.	Grâŭ	200	$57^1/_4$	60	50	Caicŭ cofs.
Crissoveloni Fils & Cie	I D. Nicolopulo & Cie	„	370	$58^1/_4$	55	$^1/_8$	„
M. Cohen	G. Mendl	„	610	$59^1/_2$	71	—	Slepp
Carandino	Poppescu & Mari	„	440	$56^1/_2$	64	—	„ hârtie
R. Anghelescu	Sechiari Freres & C-ie.	Porumb	300	$58^1/_2$	53	75	Magasie

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a căilei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ	12.32	8.05	9.45
	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ	3.35	5.30
	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bêrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenu omnibus	Trenu de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) **Petroşenĭ**

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşenĭ	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşenĭ	8.56
Baniţa	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.